

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Komínkovou ve věci

žalobce: M. A., nar. X,
státní příslušnost X,
t.č. pobytem v Pobytovém středisku Zastávka,
Havířská 514, 664 84 Zastávka,
zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.,
Kovářská 4, 190 00 Praha 9,

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky,
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7,

v řízení o žalobě ze dne 7.10.2021 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22.9.2021 č.j. OAM-762/ZA-ZA11-D02-PS-2021,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím Ministerstva vnitra České republiky, Odboru azylové a migrační politiky ze dne 22. 9. 2021, č. j. OAM-762/ZA-ZA11-D02-PS-2021, které bylo doručeno téhož dne, byl žalobce zajištěn ve smyslu ustanovení § 46a odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., zákon o azylu (dále jen „zákon o azylu“), přičemž doba zajištění byla stanovena do dne 21. 10. 2021. Důvodem zajištění byl neoprávněný vstup žalobce na území ČR – bez cestovního dokladu domovského státu, tj. X, a bez pobytového oprávnění kteréhokoliv státu Evropské unie. Sám žalobce navíc potvrdil, že svou cestu na území EU plánoval dlouhodobě a nelegální cestou. Z jeho dosavadního chování žalovaný usoudil na nebezpečí, že žalobce své zákonné povinnosti nebude respektovat nadále. Proto se také

rozhodl neuložit žalobci zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu, poněvadž by nepostačovaly k zaručení účasti žalobce v azylovém řízení. Zde rovněž žalovaný přihlédl k tomu, že žalobce nebyl v ČR nikdy v minulosti hlášen k pobytu a ke všemu ani nepřiznal, přes které státy do ČR přicestoval. Též se do své vlasti nechce vrátit. Tím žalobce brání v zjištění státu skutečně příslušného k posouzení jeho azylové žádosti. Z celého kontextu podání azylové žádosti žalovaný vyvodil její účelovost.

2. Žalobce se domnívá, že, byť vstoupil a pobýval na území ČR nelegálně, nestačí to k jeho zajištění. Žalobce neměl jinou možnost vycestovat z vlasti než nelegálně. To dokládá jeho azylový příběh, který je zároveň důvodem jeho neochoty vrátit se do X, kterou mu tudíž nelze vyčíst. Úmluva o právním postavení uprchlíků (dále jen „Úmluva“) navíc ve svém čl. 31 uložila státům závazek nestíhat uprchlíky pro nezákonný vstup a ve svém čl. 26 dokonce uprchlíkům zaručuje volný pohyb. Dále v žalobě uvedl, že od nastoupení do kamionu v Istanbulu až do vystoupení v ČR neměl ponětí o průběhu cesty. Proto nedokáže sdělit seznam států, přes něž z X cestoval. Dále vnímá žalobce za irrelevantní absenci předchozího pobytu v ČR, jež neopodstatňuje zajištění. Za irrelevantní žalobce pokládá rovněž tvrzení žalovaného o zneužití azylové procedury k legalizaci pobytu. Dále žalobce namítl údajný výklad jeho požadavku na tlumočení do kurdského jazyka za maření řízení. Prvky maření řízení neshledal žalobce ve svém jednání celkově, proto odmítá podřazení své kauzy ustanovení § 46a odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Závěrem žaloby žalobce namítl nedostatečné odůvodnění stran neuložení zvláštních opatření. Chybí konkrétně důvody k neúčinnosti alternativ k zajištění. Žalovaný si zde vystačil pouze s frází o nerespektování právních norem, aniž by zohlednil souvislosti žalobcova případu – velmi omezená šance vycestovat z X, stálý zájem žalobce o mezinárodní ochranu (ten také má doložit zájem žalobce na spolupráci se správními orgány).
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí s tím, že zopakoval svou argumentaci z napadeného rozhodnutí. Především se zaměřil na neúčinnost případně uložených zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu. Žalovaný má za oprávněné se domnívat, že strategie žalobce spočívala v pouhé snaze vyhnout se deportaci do vlasti. Zajištění by se žalobci mohl dále vyhnout se statutem zranitelné osoby ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Její znaky žalobce ovšem nenaplnil. K závěru vyjádření žalovaný zmínil eventualitu přemístění do Rumunska, resp. Bulharska jakožto členských států EU, které pravděpodobně žalobce navštívil ještě před ČR.
4. Žaloba není důvodná.
5. Podle § 46a odst. 1 písm. f) zákona o azylu: *„Ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže svým jednáním ztěžuje řízení ve věci mezinárodní ochrany, a to zejména tím, že neposkytuje ministerstvu nezbytnou součinnost, a proto není možné v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, existuje nebezpečí útěku nebo již dříve území neoprávněně opustil.“*
6. Podle § 46a odst. 5 zákona o azylu: *„Ministerstvo v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle na 120 dní.“*
7. Soud vzal za základ svého rozhodování skutková zjištění, jak je žalovaný shrnul ve svém vyjádření k podané žalobě, poté, co se ujistil, že mají oporu ve správním spisu.
8. Soud předně uvádí, že při posuzování žalobních námitek vzal v úvahu fakt vtělení § 47

zákona o azylu do zmíněného právního předpisu na základě novelizace zákonem č. 314/2015 Sb. Důvodová zpráva k zákonu č. 314/2015 Sb. k němu uvádí: „*Jelikož je nutné na základě přepracované přijímací směrnice před individuálním posouzením nutnosti zajištění konkrétního žadatele o udělení mezinárodní ochrany rovněž posuzovat možnost uložení tzv. alternativy k zajištění, jsou do tohoto zákona nově upravena tzv. zvláštní opatření. Jedná se buď o povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany zdržovat se v příslušném pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo o povinnost hlášení se ministerstvu v intervalech určených ministerstvem, není-li žadatel ubytován v pobytovém středisku (podobnou alternativu zná i zákon o pobytu cizinců). (...) Cílem zvláštního opatření je zajištění součinnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v rámci řízení ve věci mezinárodní ochrany, a to uplatněním mírnější formy, než je zajištění.*“ Onen základ v přijímací směrnici (tj. ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU) lze nalézt v bodech 15 a 20 její preambule, kdy zajištění má být výjimečným, krajním prostředkem uplatňovaným pouze poté, co byla posouzena možnost uložení alternativních opatření. Na to navazuje čl. 8 přijímací směrnice, který v odst. 2 stanovil: „*V případě nutnosti a na základě individuálního posouzení každého případu mohou členské státy zajistit žadatele, nelze-li účinně uplatnit jiná, mírnější donucovací opatření.*“ V odst. 3 písm. d) pak tentýž článek přijímací směrnice mezi případy, ve kterých lze žadatele zajistit, řadí situaci žadatele zajištěného v rámci řízení o navrácení za účelem přípravy navrácení nebo vyhoštění: „*... mohou-li členské státy na základě objektivních kritérií, včetně skutečnosti, že daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel činí žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení; ...*“ Tomu odpovídá znění § 46a odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Posledně zmíněné ustanovení zákona o azylu i § 47 téhož zákona je proto třeba vykládat eurokonformně.

9. Zvláštním opatřením se podle § 47 odst. 1 zákona o azylu: „*... rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem (písm. a), nebo osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené (písm. b).*“ Podle odst. 2 tohoto ustanovení: „*Ministerstvo může rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3 zákona o azylu, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany.*“
10. V projednávané věci žalovaný postupoval podle § 46a odst. 1 písm. f) zákona o azylu a žalobce zajistil proto, že mu komplikoval vedení azylového řízení ve věci. Tyto komplikace se projeví v neuvedení států, přes něž do ČR žalobce přicestoval. Bez této minimální součinnosti nemůže žalovaný zjistit ani to, zda je ČR vůbec příslušná k posouzení žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu. I v kontextu řečeného vyhodnotil žalovaný správně azylovou žádost coby účelovou.
11. Kontext žalobcovy žádosti pak významně dotváří následující: žalobce namítl žalovaného tezi o účelovosti žalobcem podané žádosti o mezinárodní ochranu v ČR, přičemž tuto námitku opřel o jím tvrzenou kurdskou národnostní příslušnost spojenou s občanskou angažovaností, pro něž v domovském státě (X) čelí hroící perzekuci. Kdyby se žalovaný dle stanoviska žalobce jeho důvody vycestování zaobíral, nemohl by žalobci vytknout neochotu vrátit se do vlasti ani nelegální vycestování. **Přirozenou reakcí člověka prchajícího před specifickým druhem nebezpečí je úsilí takto ohroženého jedince domoci se jistého útočiště, jakmile se ocitne mimo dosah této k úniku stimulující hrozby. Členské**

státy EU ve shodě sdílí lidskoprávní étos, který artikuluje Listina základních práv EU coby součást unijního primárního práva. Hledá-li tedy občan třetího státu ochranu před formami útlaču dle § 12 zákona o azylu, má tak učinit bezprostředně po vstupu na území prvního členského státu EU, a to žádostí o mezinárodní ochranu adresovanou jeho správnímu orgánu. Jinak zavdává příčinu k seriózním úvahám stran jiných motivů k podání dotčené žádosti, než jsou ty motivy, jež kvituje pododvětví azylového práva. Jak žalobce vypověděl, vycestoval z X. Už při zbežném pohledu do atlasu světa je zjevné, že (perspektivou ČR!) existuje celá řada členských států EU geograficky bližších X. Minimálně část z nich musel žalobce před vstupem do ČR navštívit. Některé z nich (Bulharsko, Řecko) s X dokonce sousedí. V nich se ovšem o žádnou legalizaci svého pobytu žalobce nepokusil, příp. tento pokus zamlčel. A přitom sám v rámci výsledku dne 14. 9. 2021 uvedl, že neurčitý počet jeho „spolucestujících“ z kamionu vystoupil dříve než on. Patrně se tak stalo v jiných zemích, jejichž názvy si však žalobce nepamatuje.

12. Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) vydal usnesení ze dne 28. 6. 2017, č. j. 4 Azs 73/2017-17 s následným argumentačním jádrem: *„V této souvislosti je třeba připomenout, že v právu Evropské unie platí i nadále zásada vzájemné důvěry, jakkoliv otřesená v důsledku migrační krize.“* Čemuž na úrovni unijní judikatury v agendě azylového, potažmo cizineckého, práva věnoval entrée rozsudek Soudního dvora EU ze dne 21. 12. 2011, ve spojených věcech sp. zn. C-411/10 a C-493/10: *„Z přezkumu předpisů tvořících společný evropský azylový systém vyplývá, že tento systém byl koncipován v kontextu umožňujícím předpokládat, že všechny státy, které se na něm podílejí, ať jde o členské státy nebo třetí státy, dodržují základní práva, včetně práv, jejichž základem je Ženevská úmluva a protokol z roku 1967, jakož i EÚLP, a že si členské státy mohou v tomto ohledu vzájemně důvěřovat.“* Vzhledem k odkazované zásadě vzájemné důvěry mezi členskými státy EU žalovanému, stejně jako státní správě ČR en bloc, přináleží povinnost důvěry v plnou realizaci unijních právních standardů pod jurisdikcí každého z členských států EU, k níž jakožto podmnožinu nutno vztáhnout povinnost důvěry v pomoc skýtanou paušálně osobám s azylově relevantním příběhem. Spatřováno nastíněným prizmatem, shledává soud právně souladnou dikci napadeného rozhodnutí o tom, že: *„...žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána (až v ČR – pozn. soudu) pouze s cílem zlegalizovat si pobyt a vyhnout se deportaci do vlasti.“* A naopak odmítá žalobcem podsouvanou tezi o tom, že: *„...prakticky neměl jinou možnost, jak z X do Evropy odcestovat.“* ČR opravdu není první evropskou demokracií za X hranicí. A žalobce před vstupem na české státní území musel zavítat též do jiných členských států EU. Ostatně: ČR hraničí pouze s členskými státy EU. U výsledku žalobce sdělil, že několik jeho „spolucestujících“ vystoupilo ještě během trasy X-ČR. Znamená to, že daná příležitost se naskytl i žalobci.
13. Žalobcem tvrzené porušení čl. 31 Úmluvy rovněž žalobnímu petitu nesvědčí, neboť v něm, přesněji v jeho odst. 1, stojí: *„Smluvní státy se zavazují, že nebudou stíhat pro nezákonný vstup nebo přítomnost takové uprchlíky, kteří přicházejí přímo z území, kde jejich život nebo svoboda byly ohroženy ve smyslu článku 1, vstoupí nebo jsou přítomni na jejich území bez povolení, za předpokladu, že se sami přihlásí bez prodlení úřadům a prokáží dobrý důvod pro svůj nezákonný vstup nebo přítomnost.“* Na území ČR z území X žalobce však přímo nepřišel.
14. Žalobcem tvrzené porušení čl. 26 Úmluvy rovněž žalobnímu petitu nesvědčí, neboť v něm stojí: *„Každý smluvní stát umožní uprchlíkům zákonně se nacházejícím na jeho území vybrat si místo bydlení a volně se pohybovat na jeho území, s určitými výjimkami“*

stanovenými nařízeními, která se týkají za stejných okolností obecně cizinců.“ Na území ČR se však žalobce nenachází zákonně. Sám na str. 3 své žaloby nelegální vycestování přiznal.

15. Žalovaný zajistil žalobce dle ustanovení § 46a odst. 1 písm. f) zákona azylu. Podle tohoto ustanovení může ministerstvo vnitra, zde tedy žalovaný, v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany, zde tedy žalobce, v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže žalobce neposkytuje nutnou součinnost.
16. Ze shora uvedených důvodů by dle názoru soudu nebylo uplatnění zvláštního opatření účinné. O neúčinnosti zvláštního opatření svědčí v případě žalobce skutečnosti, že porušoval právní předpisy ČR i dalších členských států EU, poněvadž pobýval na území ČR bez cestovního dokladu a jakéhokoli oprávnění k pobytu, tzn. neoprávněně. Své zákonné povinnosti spojené se vstupem a pobytem na území ČR a EU zcela ignoroval a v duchu toho využil služeb převaděčů. Žalovaný tudíž dospěl k závěru, že z jednání žalobce bylo zřejmé, že v jeho případě existuje nebezpečí, že se bude i nadále vyhýbat svým povinnostem a bude nadále porušovat právní předpisy, a to nejen ČR, ale i dalších států EU, a tak mařit nejen pokus zjistit výčet států, přes něž cestoval, ale také případnou realizaci jeho návratu do X.
17. Soud dále k výše uvedené námitce poznamenal, že žalovaný správní orgán uvedl ve svém rozhodnutí podstatné skutečnosti vyplývající ze správního řízení, jež odůvodňovaly neuplatnění zvláštního opatření dle § 47 zákona o azylu (str. 2-3 napadeného rozhodnutí). Žalovaný se dostatečným a přezkoumatelným způsobem vypořádal s nemožností uložení zvláštního opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že by uplatnění zvláštního opatření podle § 47 zákona o azylu nebylo účinné, protože žalobce vědomě nerespektoval právní řád ČR a dalších členských států EU, a to účelově, poněvadž využíval služeb převaděčů a odmítal sdělit podstatné informace k posouzení své azylové žádosti. Současně nebylo lze účinně uplatnit zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu. Pod tíhou výše předložených faktorů shledal žalovaný naplnění podmínek stanovených v § 46a odst. 1 písm. f) zákona o azylu. Žalovaný se vypořádal s individuálními okolnostmi případu žalobce, přičemž zdejší soud se s jeho závěry zcela ztotožnil.
18. Kauza žalobce, který nerespektoval právní řád ČR a dalších členských států EU, najmě překročením zákazu vstupu na území členských států EU, vede soud k jednoznačnému závěru o existenci důvodné obavy, že žalobce nebude své právní povinnosti dodržovat ani v budoucnu. Tento závěr jen potvrzuje žalobcem neposkytnutá součinnost v průběhu soudem přezkoumávaného řízení. S ohledem na shora uvedené nebylo možné mírnější opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu použít, protože zajištění žalobce bylo zcela namístě a v souladu se zákonem.
19. Zdejší soud v této souvislosti zároveň odkazuje na rozsudek NSS ze dne 10. 10. 2016, č. j. 7 Azs 185/2016 – 23, jenž říká: „*Volba mírnějších opatření než je zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany, mezi něž lze řadit zmíněné zvláštní opatření, je vázána na předpoklad, že žadatel bude se státními orgány spolupracovat při realizaci tohoto opatření a že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení jeho účasti v řízení ve věci mezinárodní ochrany. Pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že by žadatel správní řízení mařil, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření.*“
20. K žalobcově námitce o chybném vyhodnocení jeho požadavku na tlumočníka z kurdštiny žalovaným coby maření řízení může soud podotknout, že tato konstrukce nemá oporu v napadeném rozhodnutí. Jinými slovy: ničím takovým žalovaný své rozhodnutí

nezdůvodnil.

21. K žalobcově námitce o zbytečném zájmu žalovaného o žalobcův případný předchozí pobyt v ČR soudu nezbyvá než podotknout, že kýžená informace je z hlediska řízení o zajištění i celkové azylové procedury významná, neboť dokládá vazby (a jejich intenzitu) cizince k území českého státu i jeho společnosti, včetně potenciálního praktického zázemí nezávislého na státní účasti.
22. Z uvedených důvodů soud žalobu zamítl dle ustanovení § 78 odst. 7 soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“)
23. Žalobce neměl ve věci úspěch a úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů řízení (dle ustanovení § 60 odst. 1 věta první s.ř.s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.).

Plzeň 10. listopadu 2021

Mgr. Jana Komínková v.r.
samosoudkyně